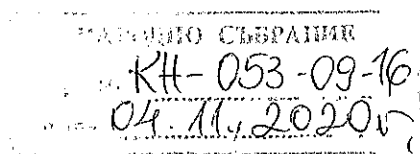

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № 01-00-187

София, 04.11.2020 г.

ДО

Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
В 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
На Ваш Изх. № КН- 053-09-16/26.10.2020 г.

ОТНОСНО: предстоящо разглеждане в Народно събрание на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,

Във връзка с предстоящото разглеждане в Народното събрание на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД) с № 054-01-96, внесен на 26.10.2020 г. от народния представител Красимир Христов Янков и група народни представители, Ви предоставям следното становище:

В преобладаващата си част предложенията за изменение и допълнение на ЗКСД са въпрос преди всичко на законодателна целесъобразност, като предвид уредбата на чл. 8, ал. 1 от закона, би следвало да се преценят по компетентност основно от Министерството на образованието и науката.

Предложеното с § 1 от законопроекта разширяване на обхвата на лицата, имащи право да кандидатстват за кредити с държавна финансова подкрепа е необходимо да бъде разгледано в контекста на обстоятелството, че студентите и докторантите в редовна форма на обучение практически нямат обективна възможност за получаване на трудови доходи (или тя е крайно ограничена), поради ангажираността им с учебния процес, за разлика от останалите форми на обучение (задочна, вечерна или дистанционна), които предполагат получаването на възнаграждение за положен труд, респективно отпада нуждата от държавна подкрепа. Същевременно, с преминаване в редовна форма на обучение, съгласно правилника на съответното висше училище, всеки студент или докторант, обучаващ се в задочна или дистанционна форма на обучение би могъл да се възползва от програмата за кредитиране на студенти и докторанти по реда на ЗКСД.

От гледна точка на очакваното финансово и бюджетно въздействие следва да се има предвид, че разширяването на обхвата на правоимащите лица ще доведе до увеличаване на размера на държавните гаранции и съответно на необходимите бюджетни средства за държавна финансова подкрепа по чл. 4, т. 2 и т. 3 по ЗКСД, които понастоящем не са предвидени в проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2021 г. и актуализираната средносрочната бюджетна прогноза за периода 2021-2023 г. Доколкото с изменителния закон не се предвижда нещо различно от общото правило по отношение влизането му в сила (нормативните актове влизат в сила три дни след обнародването им) и ако бъде приет от Народното събрание, съществува обективна възможност законът да влезе в сила в рамките на настоящата година. В тази връзка и предвид ефектът на предложенията върху бюджетните показатели, считам за необосновано промени като предлаганите с § 1 и 5 от законопроекта да влязат в сила през текущата бюджетна година.

Предложенията по § 2, с който се предлага промяна на чл. 19, ал. 1 от ЗКСД и се въвежда възможност за банките да изискват обезпечение за кредити в размер над 50000 лева,

принципно не кореспондира с дефинирания обхват на закона, а именно: кредитиране на студенти и докторанти с държавна финансова подкрепа. От друга страна същото се явява несъгласувано с други приложими разпоредби на ЗКСД (напр. чл. 19, ал. 1 и 3 и пр.), за които със законопроекта не се предлагат промени и влиза в противоречие със законодателната логиката на кредитирането на студенти и докторанти с държавна финансова подкрепа. Липсата на ангажимент за осигуряване на обезпечение при кандидатстване за такъв кредит е облекчение изрично предвидено в чл. 19, ал. 1 от закона, а съгласно чл.19, ал. 3 от него, уговорка в нарушение на посочената разпоредба е нищожна.

Практически, възползването от тази възможност би утежило процеса по одобряване и последващото администриране на кредитите, съответно би довело до увеличаване на разходите и необходимите ресурси от страна на банките. Също така, банките не биха имали интерес от подобно обезпечение, предвид изискването при неизпълнение от страна на длъжника банките да предприемат действия по реализация на обезпечението преди да могат да се възползват от държавната гаранция.

Относно § 3, с който се предлага намаляване на максималния размер на лихвата по кредитите за студенти и докторанти от 7 на 3,5 процентни пункта отбелязвам, че не е обоснован начинът, по който се определя предложената стойност на лихвения процент. В условията през последните години на рекордно ниски лихви в световен мащаб, евентуална промяна на определения таван на лихвата по кредитите за студенти и докторанти би могло да се търси в посока на премахване на конкретно определения в закона размер на максималната лихва и въвеждане на ясно дефинирана референция при определяне на лихвата, която да отразява пазарните развития, като се вземе предвид риска от потенциална бъдеща незаинтересованост на банките. Максималният размер на лихвения процент по този вид кредити може да бъде обвързан, например, с минималния лихвен процент на банката по договори за потребителски кредит със сходни параметри – размер на кредита, срок на погасяване и др. По този начин ще се минимизира необходимостта от периодично преразглеждане на закона при всяка по-сериозна промяна на лихвените равнища.

В § 4 от законопроекта е допусната техническа неточност, предвид факта, че в чл. 26, ал. 1 от действащия ЗКСД не съществува т.3.

Относно § 5, с който се предлага правилото на § 3 да се прилага и за неизтеклия период от срока на действие на заварените при влизането на закона в сила договори за кредит считаме, че подобно обратно действие на закона, при което с императивна норма се променя съществен елемент на вече сключени договори за кредит, не може да бъде подкрепено, тъй като същото не почива на обективен анализ и данни, както и на основни параметри на разумното ценообразуване.

При приемане на промяната по чл. 20 от ЗКСД, с която бъде предвидено обвързване на максималния размер на лихвения процент по договорите за кредит на студенти и докторанти с обективен пазарен индекс, банките биха могли да предоставят на своите клиенти възможност за преговаряне на вече сключени договори при новите условия.

МИНИСТЪР:

КИРИЛ АНАНИЕВ

